

Nous reptes que ens fan ampliar la mirada

El dret a la igualtat i la reivindicació del valor femení han marcat etapes successives de la història del feminisme. Actualment, una amalgama de col·lectius plurals i diversos amplien el focus més enllà del gènere i hi incorporen la classe social i la raça com a elements alliberadors.

Text > SARAY ESPINOSA

Quan pensem en la història dels feminismes, sovint tendim a menystenir l'experiència local: la manca de referències fa que ens sentim més properes les experiències franceses o anglosaxones que no pas les de les nostres mares, àvies o veïnes. Hem llegit més Beauvoir o Butler que no pas Capmany o, si escombrem cap

>> *La defensa dels drets de les dones és un clam mundial que aplega feminismes de procedències molt diverses.* (Autoria: JOAN AURELI MARTÍ BOIGUES)

a casa, Antònia Adroher. Tot plegat forma part d'un debat historiogràfic més ampli, que en gran manera exigeix que les historiadores d'arreu del territori assumim el repte i sortim a recuperar tota la història oral que ens sigui possible, però també que comencem a mirar les pràctiques militants que fem i ens envolten amb vocació de fer-ne arxiu. El que fem és història i cal tractar-ho com a tal.

Des de les teories feministes, solem parlar del que anomenem *coneixement situat*, un concepte de la filòsofa dels EUA Donna Haraway (1944) que fa referència a l'obligació, moral però també intel·lectual, d'evidenciar sempre quin és el punt de partida del nostre pensament. Ho fem així perquè entenem que l'objectivitat no és possible, si més no, tal com ens l'havien venuda, i que el màxim exercici d'honestedat que podem fer amb la persona que ens escolta o llegeix és reconèixer el nostre punt de partida. Sempre partim de l'experiència viscuda i, si bé sabem que mai és universal, hem de provar que sigui com més col·lectiva millor.

La fi de l'hegemonia

Per això, quan fem història del feminisme treballem a partir de la imatge de l'onada. Es diu que la primera reivindicava el dret a la igualtat, mentre que la segona reclamava la diferència. Defensava el valor femení. Seguint aquesta imatge, m'agrada entendre la tercera onada com el moment posterior al xoc amb l'espigó: sabem veure que l'onada encara hi és, però ja no és identificable com a tal. Ja no és només una, sinó moltes, i l'abast del xoc no és comprensible si no ampliem la mirada. A més, té una espècie de caràcter retroactiu que afecta també les altres onades. Al cap i a la fi, després de cada onada nova sempre queda pòsit i l'aigua continua sent la mateixa.

Amb la crisi de la sida, el sexe i la sexualitat inunden el debat públic, i l'escena feminista no n'és una excepció. Temes com la prostitució, la pornografia o l'obligatorietat de l'heterosexualitat es posen sobre la taula i no l'abandonen, com demostra l'escena feminista de les comarques gironines. En l'amalgama de col·lectius

que s'han creat i dissolt al territori en aquests vint anys, hi ha una idea que es repeteix amb força: la creença que no existeix tal cosa com la dona del feminisme institucional o hegemònic, i que si realment existís, seria blanca, de classe alta i heterosexual. De mica en mica, s'estén la consciència que el

La prostitució, la pornografia o l'obligatorietat de l'heterosexualitat s'han posat sobre la taula de debat

gènere per si sol no és prou alliberador si no es pensa acompanyat de la classe i la raça. Això queda clar si ens fixem en dos dels col·lectius amb més presència aquest moment en el territori: les Malapècora, actives des del 2014 i hereves de la dissolta Plataforma Antipatriarcal, es presenten com a feministes anticapitalistes, mentre que les més joves Hèkates treballen des del feminisme interseccional, seguint la teoria de l'advocada i activista negra Kimberlé Williams Crenshaw (1959).

Un altre element que cal tenir en compte a l'hora de pensar el feminisme a la ciutat és sens dubte la consolidació de Girona com a ciutat universitària. En els més de vint-i-cinc anys que fa que existeix la Universitat, ha presenciat la creació i dissolució de múltiples assemblees feministes, la més recent de les quals és la Coordinadora Feminista de la UdG, creada el 25 de novembre del 2019 amb la intenció de servir de paraigua per a les diferents persones i col·lectius que treballaven el feminisme des de les aules. La Universitat, però, no està sola en aquesta tasca: també hi tenen un paper molt important espais alliberats com l'Ateneu Popular Salvadora Catà, una antiga seu bancària ocupada l'1 de maig de 2015. L'espai, que pren el nom de la primera dona executada pel franquisme a Girona, es va convertir en la seu de reunions de diferents col·lectius que treballen des del feminisme, però també de propostes de caràcter clarament més col·laboratiu, com l'organització de la Vaga de Totes, aquell mateix 2015, i també la preparació de les vagues generals feministes dels darrers dos anys.

El paper de les xarxes

Finalment, Internet i les xarxes socials han tingut un paper clau en tots aquests canvis: amplien notòriament

la capacitat i la rapidesa de convocatòria, tal com hem vist amb la resposta a la violació múltiple de La Manada, però també de casos menys mediàtics, com el de l'abús sexual a les jornaleres de Huelva. D'estar penalitzat socialment, per a la major part de la societat el feminisme és avui quelcom esperable i fins i tot desitjable, fins al punt que el capitalisme també se l'està fent seu per veure quant rèdit econòmic en pot obtenir. Aquest escenari, ni bo ni dolent, modifica essencialment la relació de les persones de la meua generació amb el feminisme respecte de la que hi tenien les dones que ens han precedit, i també ens obre tot un escenari de reptes i oportunitats amb els quals, de nou i amb més distància, ens haurem de preguntar com ens hem relacionat.

Saray Espinosa

Nascuda a Anglès el 1995, és graduada en filosofia i història de l'art per la Universitat de Girona. Treballa com a caixa mentre cursa un Màster en humanitats i s'especialitza en la investigació en temes de gènere i sexualitat a partir de les pràctiques artístiques contemporànies. Ha participat en projectes de recerca i docència en perspectiva de gènere i de diagnòsi de la situació dels joves LGTBI a l'Alt Empordà. És l'autora de textos de creació, com ara «Despulls d'una ciutat» (2017), amb motiu de la publicació del llibre d'artista de Bàrbara Cardella a l'Espai 3r Esquerra, i «Fina Miralles, o com deixar de ser artista» (*Revista Quadern*, 2018).